

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย
เรื่อง การประกอบกิจการเกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล

สำนัก ก. มีหนังสือที่ กอ ๑๑๑๑/๒๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๗ ถึงอธิบดีกรมอนามัย เพื่อขอหารือการประกอบกิจการที่เกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อหารือที่ ๑ : การพิจารณาขอบเขต ความหมายของกลุ่มกิจการที่เกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล ว่ารถจักรยานเข้าข่ายเป็นยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล หรือไม่

ข้อหารือที่ ๒ : ร้านจำหน่ายรถจักรยาน และอะไหล่ต่าง ๆ ของรถจักรยาน เช่น ล้อรถ ยางล้อรถ ขาตั้ง เป็นต้น เข้าข่ายเป็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือไม่

ข้อหารือที่ ๓ : ร้านจำหน่ายรถจักรยาน และมีการปรับแต่งระดับความสูงของอานนั่งหรือมือจับให้เหมาะสมกับความสูงของลูกค้า โดยไม่ได้รับแจ้งซ่อมรถจักรยาน เข้าข่ายเป็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือไม่

กรมอนามัย ได้พิจารณาข้อหารือและวิเคราะห์ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว มีความเห็น ดังนี้

ความเห็นในประเด็นข้อหารือที่ ๑ ข้อหารือที่ ๒ และข้อหารือที่ ๓ : การพิจารณาขอบเขต ความหมายของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีหลักในการประกอบการพิจารณา ๒ ส่วน คือ ๑. พิจารณาจากคำหรือข้อความตามตัวบทกฎหมาย โดยคณะกรรมการสาธารณสุขได้วางแนวทางไว้ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขเป็นกฎหมายอาญาที่มีบทกำหนดโทษปรับหรือจำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้น จึงต้องตีความตัวบทกฎหมายอย่างเคร่งครัด และ ๒. พิจารณาจากลักษณะของกิจกรรมหรือการกระทำที่มีความเสี่ยงและอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงาน ลูกค้า ชุมชน หรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามที่หารือมาดังกล่าวข้างต้น สามารถพิจารณาได้ ดังนี้

๑. พิจารณาจากคำหรือข้อความตามตัวบทกฎหมาย โดยเทียบเคียงจากคู่มือแนวทางการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งได้มีแนวทางการพิจารณาขอบเขตความหมาย และลักษณะของการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพไว้

ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในข้อ ๓ ของ ๗. กิจการที่เกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักร หรือเครื่องกล

(๓) การซ่อม การปรับแต่งเครื่องยนต์ เครื่องจักร เครื่องกล ระบบไฟฟ้า ระบบปรับอากาศ หรืออุปกรณ์ที่เป็นส่วนประกอบของยานยนต์ เครื่องจักร หรือเครื่องกล มีขอบเขตความหมาย หมายถึง สถานที่ทำการซ่อมหรือปรับแต่งเครื่องยนต์ เครื่องจักร เครื่องกล ระบบไฟฟ้า ระบบปรับอากาศ หรืออุปกรณ์ที่เป็นส่วนประกอบของยานยนต์ เครื่องจักร หรือเครื่องกล และหมายความรวมถึงการประกอบธุรกิจระดับยนต์ เช่น

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๙๔๕.๐๔/ มีถึงสำนัก ก.

การติดตั้งเครื่องเสียงรถยนต์ การติดสติ๊กเกอร์รถยนต์ เย็บเบาะรถยนต์ โดยการดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างต่อเนื่องกัน แล้วแต่กรณี

(๔) การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล ซึ่งมีไว้บริการหรือจำหน่าย และในการประกอบธุรกิจนั้นมีการซ่อมหรือปรับปรุงยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล ดังกล่าวด้วย มีขอบเขตความหมาย หมายถึง สถานที่ที่มียานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล ไว้เพื่อจำหน่ายหรือมีไว้ให้บริการเพื่อประโยชน์ทางการค้า รวมถึงมีไว้ให้เช่า ซึ่งในการประกอบกิจการนี้ต้องมีการซ่อมหรือปรับปรุงยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล ดังกล่าวด้วย

๒. พิจารณาจากลักษณะของกิจกรรมหรือการกระทำที่มีความเสี่ยงและอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงาน ลูกค้า ชุมชน หรือสิ่งแวดล้อม เห็นว่า เป็นกิจการที่มีความเสี่ยงผลกระทบต่อสุขภาพ และอาจก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้พักอาศัยในบริเวณใกล้เคียงได้ กล่าวคือ หากสถานที่ตั้งของสถานประกอบกิจการไม่เหมาะสม เช่น ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน โรงเรียน เมื่อมีการประกอบกิจการแล้วส่งเสียงดัง อาจรบกวนการดำรงชีวิตประจำวันของผู้พักอาศัยบริเวณใกล้เคียงได้ และในกระบวนการขั้นตอนหรือกิจกรรมการดำเนินกิจการนั้น หากมีการดำเนินกิจการไม่ถูกสุขลักษณะอาจก่อให้เกิดฝุ่นละออง กลิ่นเหม็น และสารเคมีต่าง ๆ รวมทั้งอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ หรือเกิดอัคคีภัย หรืออาจเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์พาหะนำโรคได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงของการดำเนินกิจการแต่ละประเภทด้วย

ประกอบกับการพิจารณาคำนิยามจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔

“ยาน” หมายถึง เครื่องนำไป, พาหนะต่าง ๆ เช่น รถ เกรียน เรือ, มักใช้เข้าคู่กับคำ พาหนะ เป็น ยานพาหนะ

“ยนต์” หมายถึง เครื่องกลไก, เครื่องจักรที่ให้กำเนิดพลังงานหรือทำให้วัตถุเคลื่อนที่

“จักรยาน” หมายถึง รถถีบ, ยานพาหนะประเภทที่มีล้อ ๒ ล้อ ล้อหนึ่งอยู่ข้างหน้าและอีกล้อหนึ่งอยู่ข้างหลัง มีโครงเหล็กเชื่อมล้อหน้ากับล้อหลัง มีคันบังคับด้วยมือติดตั้งอยู่บนล้อหน้า ขับเคลื่อนด้วยกำลังคนผู้ซึ่งใช้เท้าถีบบันไดรถให้วิ่ง เรียกว่า จักรยานสองล้อ, ถ้ามี ๓ ล้อ เรียกว่า จักรยานสามล้อ

“เครื่องจักร” หมายถึง กลอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นเครื่อง เพื่อใช้ประโยชน์ในการผลิตสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

“เครื่องกล” หมายถึง เครื่องมือที่ประกอบด้วยส่วนที่อยู่กับที่และส่วนที่เคลื่อนที่ได้ สามารถปรับเปลี่ยนและส่งถ่ายพลังงานกลไปยังจุดอื่นในรูปที่เป็นประโยชน์มากขึ้น เช่น รอก คาน ลิ้ม

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

“เครื่องจักร” หมายความว่า สิ่งที่ประกอบด้วยชิ้นส่วนหลายชิ้นสำหรับใช้ก่อ ก่กำเนิด พลังงาน เปลี่ยนหรือแปลงสภาพพลังงาน หรือส่งพลังงาน ทั้งนี้ ด้วยกำลังน้ำ ไอน้ำ ลม ก๊าซ ไฟฟ้า หรือพลังงานอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน และหมายความรวมถึงเครื่องอุปกรณ์ ไฟลิวลิด পুলเล สายพาน เพลา เกียร์ หรือสิ่งอื่นที่ทำงานสนองกัน

เมื่อพิจารณาจากคำหรือข้อความตามตัวบทกฎหมายแล้ว มีความเห็นว่า รถจักรยาน อยู่ในขอบเขตความหมายของกลุ่มกิจการที่เกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในข้อ ๓ ของ ๗. กิจการที่เกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล สำหรับการพิจารณาอนุญาตนั้น ให้ราชการส่วนท้องถิ่นพิจารณาตามข้อเท็จจริงลักษณะของการดำเนินกิจการเป็นสำคัญและนำมาประกอบการพิจารณา ๒ ส่วน คือ ๑. พิจารณาจากคำหรือข้อความตามตัวบทกฎหมาย และ ๒. พิจารณาจากลักษณะของกิจกรรมหรือการกระทำที่มีความเสี่ยงและอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงาน ลูกค้า ชุมชน หรือสิ่งแวดล้อม ตามหลักการดังกล่าวข้างต้น ซึ่งตามข้อเท็จจริงที่หาหรือมานี้ กรณีร้านจำหน่ายรถจักรยาน และอะไหล่ต่าง ๆ ของรถจักรยาน เช่น ล้อรถ ยางล้อรถ ขาตั้ง เป็นต้น โดยไม่ได้รับจ้างซ่อมรถจักรยาน มีความเห็นว่าจะไม่เข้าข่ายเป็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในข้อ ๓ ของ ๗. กิจการที่เกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล (๓) การซ่อม

การปรับแต่งเครื่องยนต์ เครื่องจักร เครื่องกล ระบบไฟฟ้า ระบบปรับอากาศ หรืออุปกรณ์ที่เป็นส่วนประกอบของ ยานยนต์ เครื่องจักร หรือเครื่องกล และ (๔) การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล ซึ่งมีไว้บริการหรือจำหน่าย และในการประกอบธุรกิจนั้นมีการซ่อมหรือปรับปรุงยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล ดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ หากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ได้เข้าไปตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของการ ประกอบกิจการแล้วพบว่า ร้านจำหน่ายรถจักรยาน และอะไหล่ต่าง ๆ ของรถจักรยาน มีการเปลี่ยน ติดตั้งอะไหล่ ให้กับลูกค้าด้วย เช่น เปลี่ยนยาง เติมน้ำมัน รวมถึงน็อตต่าง ๆ จะเข้าข่ายเป็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในข้อ ๓ ของ ๗. (๔) โดยเทียบเคียงกับแนวคำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ ๒๒๒๓/๒๕๖๕ แต่หากข้อเท็จจริง พบว่ามีเพียงการรับซ่อมรถจักรยานในลักษณะทางการค้า จะเข้าข่ายเป็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อ สุขภาพ ในข้อ ๓ ของ ๗. (๓) แล้วแต่กรณี

อย่างไรก็ตามหากมีการประกอบกิจการหรือการดำเนินกิจการประเภทอื่นใดที่ไม่เข้าข่ายต้อง ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในพื้นที่ ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถควบคุมกำกับ ดูแลโดยแนะนำให้สถานประกอบกิจการนั้นปฏิบัติตามให้ถูกสุขลักษณะและไม่ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้พัก อาศัยบริเวณใกล้เคียง ซึ่งหากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวก่อให้เกิดเหตุรำคาญ เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญ ตามมาตรา ๒๘^๒ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หากผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง เจ้าพนักงานท้องถิ่น จะมีโทษตามมาตรา ๗๔^๓ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรมอนามัย

กองกฎหมาย

พฤษภาคม ๒๕๖๗

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหารือในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่เว็บไซต์กองกฎหมาย กรมอนามัย หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้

^๒ **มาตรา ๒๘** ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นว่าสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใด เพื่อระงับเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้

ในกรณีที่ไม่มี การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจจะระงับเหตุรำคาญนั้น และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีก และถ้าเหตุรำคาญเกิดขึ้นจากการกระทำ การละเลย หรือการ ยินยอมของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการนั้น

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในสถานที่เอกชนอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพหรือ มีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้ มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้

^๓ **มาตรา ๗๔** ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ ตามประกาศที่ออกตามมาตรา ๒๘/๑ วรรคสอง โดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๗ วรรคสอง หรือมาตรา ๒๘ วรรคสองต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

